

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Materiál na rokovanie
Národnej rady Slovenskej republiky

Číslo: 5035/2001

1116

VOJENSKÁ STRATÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Návrh uznesenia:

Národná rada Slovenskej republiky
s c h v a ľ u j e
Vojenskú stratégiu Slovenskej republiky

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky		
Došlo: - 8 -08- 2001		
Číslo: 1551101		
Poznámka	Referent	Príloha

Predkladá:

Mikuláš Dzurinda
predseda vlády
Slovenskej republiky

Bratislava august 2001

PREDKLADACIA SPRÁVA

Vojenská stratégia Slovenskej republiky je prvým strategickým dokumentom v systéme obranného plánovania v rezorte ministerstva obrany, ktorým náčelník Generálneho štábu Armády Slovenskej republiky definuje strategické smerovanie a zásady rozvoja ozbrojených síl. Dokument bude hodnotený ročne v rámci celkového hodnotenia obrany a bude revidovaný alebo prepracovaný, ak si to okolnosti vyžadujú.

Základným východiskom pre tvorbu návrhu Vojenskej stratégie Slovenskej republiky bola Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky a predovšetkým návrh Obrannej stratégie Slovenskej republiky, ako aj platné a pripravované zákony týkajúce sa bezpečnosti, obrany a ozbrojených síl.

Navrhovaný dokument rozpracúva vojenské poslanie a úlohy ozbrojených síl pri zabezpečení obrany a ochrany obyvateľstva a majetku definované v Obrannej stratégii Slovenskej republiky. Bude rozpracovaný do dlhodobých, strednodobých a krátkodobých realizačných plánov týkajúcich sa rozvoja ozbrojených síl. Predložený návrh dokumentu svojím obsahom a spôsobom riešenia predstavuje po Obrannej a Bezpečnostnej stratégii Slovenskej republiky ďalší dokument štátu pre oblasť obrany, ktorý bude ďalej rozpracovaný do rezortných dokumentov, ktoré sa týkajú obrany štátu. V tejto súvislosti sa už začali práce na spracovaní doktrín ozbrojených síl, pozemných síl, vzdušných síl ako aj ďalších zložiek ozbrojených síl.

Vojenská stratégia odpovedá na otázku, aké sú potenciálne ohrozenia Slovenskej republiky, najmä tie relevantné ohrozenia, na riešení ktorých sa môžu podieľať ozbrojené sily. Vojenská stratégia definuje akceptovateľné riziko pre jednotlivé typy ohrození, pričom vychádza zo súčasnej charakteristiky geopolitického prostredia. Definuje základné určenie, poslanie a úlohy ozbrojených síl ako celku, ich úroveň, zloženie, operačné schopnosti, požiadavky na výcvik a dlhodobú podporu. Určuje základné zásady a priority plánovania zdrojov v rezorte ministerstva obrany.

Návrh Vojenskej stratégie Slovenskej republiky spracovali odborníci Generálneho štábu Armády Slovenskej republiky a Ministerstva obrany Slovenskej republiky v spolupráci so zahraničnými poradcami na ministerstve obrany. Na základe dohody bude materiál zaslaný členským krajinám NATO prostredníctvom Misie Slovenskej republiky pri NATO v Bruseli. Do materiálu boli zapracované relevantné pripomienky z krajín NATO, ktoré zaslali svoje stanovisko v prípravnej fáze.

Pri spracovaní Vojenskej stratégie Slovenskej republiky boli analyzované a využité skúsenosti zo spracovania porovnateľných dokumentov ozbrojených síl Českej republiky, Holandska, Kanady, Rumunska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska a zohľadnené boli aj skúsenosti z ďalších krajín.

Vojenská stratégia Slovenskej republiky je všeobecným a verejným dokumentom.

Je potrebné zdôrazniť, že v dokumente sú používané pojmy, ktoré zatiaľ nie sú oficiálne kodifikované vzhľadom na skutočnosť, že neboli prerokované a schválené také všeobecne záväzné právne predpisy, ako je zákon o ozbrojených silách, zákon o obrane Slovenskej republiky, ústavný zákon o bezpečnosti Slovenskej republiky a ďalšie. Realizácia Vojenskej stratégie Slovenskej republiky si vyžiada odhadované dostupné zdroje, ktoré nezaťažia rozpočet štátu v neprimeranej miere. Predpokladajú sa zdroje na úrovni roku 2001.

Dokument Vojenská stratégia Slovenskej republiky bol 18. júla 2001 schválený vládou Slovenskej republiky.

VOJENSKÁ STRATÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

(N Á V R H)

I.	ÚVOD	3
	1. Účel dokumentu	3
	2. Základné zásady obrannej stratégie	3
II.	BEZPEČNOSTNÉ OHROZENIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	4
	1. Vojenské ohrozenia	4
	2. Nevojenské ohrozenia	5
	3. Súhrn ohrození Slovenskej republiky	5
	4. Zhodnotenie rizík	5
III.	STRATÉGIA	7
IV.	URČENIE, POSLANIA A ÚLOHY OZBROJENÝCH SÍL	8
	1. Určenie ozbrojených síl	8
	2. Poslania a úlohy ozbrojených síl	8
V.	SPÔSOBILOSTI, ZLOŽENIE, VÝCVIK, UDRŽIAVANIE A PRIPRAVENOSŤ OZBROJENÝCH SÍL	9
	1. Spôsobilosti ozbrojených síl	9
	2. Velenie a riadenie ozbrojených síl	9
	3. Budúce ozbrojené sily	9
	4. Príprava ozbrojených síl	10
	5. Udržiavanie ozbrojených síl	11
	6. Pripravenosť ozbrojených síl	11
VI.	ZDROJE OBRANNÉHO PLÁNOVANIA	11
	1. Ľudské zdroje	11
	2. Materiálne zdroje	12
	3. Finančné zdroje	12
VII.	ZÁVER	13

I. ÚVOD

1. Účel dokumentu

Účelom dokumentu je poskytnúť strategické vojenské smerovanie ozbrojených síl, ktoré zabezpečí realizáciu strategických dokumentov Slovenskej republiky. Dokument zároveň poskytuje celej spoločnosti informácie o budúcom smerovaní ozbrojených síl. Vojenská stratégia Slovenskej republiky (ďalej len „vojenská stratégia“) definuje spôsob, akým budú ozbrojené sily organizované, riadené a použité v záujme splnenia ich poslania, ustanovených v strategických dokumentoch. Vojenská stratégia tvorí základ pre spracovanie pripravovaných doktrín a všeobecne záväzných právnych predpisov v rámci ozbrojených síl; z vojenského hľadiska rozpracúva možné ohrozenia, analyzuje riziká, vymedzuje požadované vojenské spôsobilosti na realizáciu stratégie, načrtáva zásady zloženia, výcviku a činnosti ozbrojených síl, ako aj požiadaviek na ich udržiavanie, pričom ide o obdobie transformácie doterajších ozbrojených síl zameraných na samostatné pôsobenie na moderné, aliančne kompatibilné sily. Vojenská stratégia vychádza zo súčasného geostrategického prostredia, z dostupných zdrojov štátu a z odhodlania použiť najvýhodnejšie možné prostriedky na zabezpečenie životných záujmov Slovenskej republiky. Podstatné myšlienky z tejto stratégie budú ďalej rozvinuté v spracúvanom dlhodobom realizačnom pláne reformy a modernizácie ozbrojených síl. Jeho cieľom je podrobné rozpracovanie spôsobov a prostriedkov na určenie zloženia, výcviku, vzdelávania, rozvoja a zabezpečenia ozbrojených síl s cieľom zaistiť úspešné splnenie všetkých poslania tak pri individuálnom pôsobení, ako aj pri pôsobení v rámci koalície obrannej štruktúry Severoatlantickej aliancie (NATO) a v iných operáciách pod záštitou vhodnej bezpečnostnej organizácie.

Najvhodnejšou metódou zaručenia bezpečnosti a suverenity Slovenskej republiky je metóda kolektívneho systému obrany. Za najlepší výber a najvhodnejšiu organizáciu na dosiahnutie uvedených zámerov z hľadiska interoperability sa považuje NATO.

2. Základné zásady obrannej stratégie

Platné strategické dokumenty, ktoré tvoria východisko tohto dokumentu, poskytujú zásady realizácie obranného plánovania a vojenských operácií. Ide o tieto zásady uplatniteľné pre ozbrojené sily:

2. 1. zásada uprednostnenia mierového riešenia všetkých konfliktov a sporov – z vojenského hľadiska slúži na definovanie rozsahu obranného plánovania a jeho obmedzenie na také poslania, ktoré si vyžaduje obrana suverenity štátu a spojencov Slovenskej republiky;

2. 2. zásada komplexnosti, príp. úplnej integrácie všetkých prvkov obranného systému štátu – určuje využitie dostupných zdrojov štátu tak, aby sa minimalizovalo prekryvanie plánov a kompetencií jednotlivých súčastí obranného systému. Z tejto zásady vyplýva, že každý prvok obranného systému prispieva k celkovému obrannému úsiliu čo najúčinnnejším spôsobom;

2. 3. zásada odradenia – zvyrazňuje požiadavku už v mieri udržiavať vysoko kvalitné, profesionálne vedené, dobre vyzbrojené a vycvičené ozbrojené sily, schopné splniť všetky určené poslania. Východiskom tejto zásady je predpoklad, že možní protivníci použijú s menšou pravdepodobnosťou silu proti štátu, ktorý demonštruje schopnosť a vôľu konať rozhodne, ak budú priamo ohrozené jeho životné záujmy alebo záujmy jeho spojencov;

2. 4. zásada angažovanosti politiky Slovenskej republiky – kladie dôraz na mier a stabilitu v rámci regiónu a na členstvo v alianciách a bezpečnostných systémoch, ktorých ciele sú totožné s požiadavkou stability. V tomto zmysle musí byť hlavným zámerom obranných plánov úplná interoperabilita s NATO s cieľom prispievať k celému spektru poslania Severoatlantickej aliancie;

2. 5. zásada primeranosti a dostupnosti (najkritickejšia zásada) – táto zásada zabezpečuje, že všetky plány modernizácie a budúce smerovanie obranného systému štátu musia brať do úvahy realistické posúdenie schopnosti štátu financovať tieto plány. V postupnom narastaní úsilia výstavby síl, ktoré sú v podmienkach súčasných ekonomických obmedzení dostupné a udržateľné, musia všetky obranné plány určovať prioritu prijateľných rizík. Akékoľvek rozšírenie obrannej štruktúry sa musí vykonať po plánovaných obdobiach a v súlade s ekonomickým rastom;

2. 6. zásada civilného riadenia ozbrojených síl – z tejto zásady vychádzajú všetky rozhodovacie procesy obranného plánovania, velenia a riadenia vojenských operácií.

Vojenská stratégia sa bude pridržať uvedených zásad.

II. BEZPEČNOSTNÉ OHROZENIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pri analýze bezpečnostného prostredia Slovenskej republiky boli posúdené tak ohrozenia, ako aj pravdepodobnosť ich výskytu. Bezpečnostné ohrozenia sú rozdelené z hľadiska pravdepodobnosti ich výskytu a očakávaného času výstrahy, ktorý je k dispozícii na prípravu a nasadenie ozbrojených síl pri reagovaní na tieto ohrozenia.

Súčasnú medzinárodnú prostredie je charakterizované skončením globálnej konfrontácie, čím sa výrazne znížila pravdepodobnosť rozsiahleho ozbrojeného konfliktu. Slovenská republika je viac ako na 90 % obklopená krajinami NATO alebo Európskej únie, čoho výsledkom je, že pravdepodobnosť akéhokoľvek vonkajšieho vojenského ohrozenia Slovenskej republiky je nízka. S ustupujúcim ohrozením globálnej konfrontácie všetky štáty čelia ohrozeniam, ktoré sú spôsobené vznikom a stupňovaním regionálnych ozbrojených konfliktov. Aj keď ich pravdepodobnosť vzniku je v súčasnosti nízka, predstavujú reálne ohrozenie Slovenskej republiky. V súlade s uvedenými skutočnosťami môžu byť bezpečnostné ohrozenia, ktorých riešenie by si mohlo vyžadovať použitie ozbrojených síl charakterizované takto:

1. Vojenské ohrozenia

1. 1. Rozsiahly ozbrojený konflikt

Pravdepodobnosť vzniku tohto typu konfliktu, ktorý bol predpokladaný počas studenej vojny, je v súčasnosti nízka, pričom možno očakávať, že čas výstrahy a čas prípravy bude dostatočne dlhý. Určenie času výstrahy a času prípravy musí byť podložené podrobnými analýzami konkrétnych ohrození. Napriek tomu sa môže súčasné prostredie zmeniť a môžu sa rozvinúť podmienky na vznik rozsiahleho ozbrojeného konfliktu, čím bude výrazne ohrozená bezpečnosť Slovenskej republiky.

1. 2. Regionálny ozbrojený konflikt

Slovenská republika sa nachádza v blízkosti oblastí možných regionálnych napätí, čo zvyšuje pravdepodobnosť, že bude postihnutá regionálnym ozbrojeným konfliktom. Okrem priameho ohrozenia ozbrojeným konfliktom môže táto situácia zahŕňať asymetrické výzvy, ako sú informačná vojna, psychologická vojna a nekonvenčné bojové operácie. Čas výstrahy a čas prí-

pravy môžu byť kratšie, ako v prípade rozsiahleho ozbrojeného konfliktu, a preto sú potrebné podrobné analýzy.

2. Nevojenské ohrozenia

2. 1. Nevojenské ohrozenia všeobecného charakteru zahŕňajú krízové situácie iného typu, ako je ozbrojený konflikt; sú to napr. nekontrolovaná migrácia alebo masový príval utečencov, náboženský alebo etnický extrémizmus a rozbroje, medzinárodne organizovaná kriminalita, teroristické aktivity, nezákonný obchod so zbraňami vrátane jadrových, biologických a chemických zbraní, sociálne nepokoje a množstvo ďalších činností, ktoré v prípade, že nie sú riešené, môžu prerásť do ozbrojeného konfliktu. Osobitnú pozornosť si zasluhuje ohrozenie rozširovania zbraní hromadného ničenia, ktoré predstavuje vážne riziko tak pre celú spoločnosť, ako aj pre nasadené vojenské sily.

2. 2. Medzi nevojenské ohrozenia patria aj prírodné a ekologické katastrofy. Táto kategória je najpravdepodobnejšia a najmenej predvídateľná z ohrození, ktorým Slovenská republika čelí. Takéto udalosti môžu výrazne ovplyvniť kvalitu životného prostredia, bezpečnosť a zdravie obyvateľstva, ako aj stabilitu a rozvoj ekonomiky. Ozbrojené sily majú určité organické spôsobilosti, ktoré sú k dispozícii na pomoc orgánom verejnej moci pri riešení uvedených ohrození.

Nevojenské ohrozenia sú významným faktorom celkového bezpečnostného prostredia Slovenskej republiky. V úzkej spolupráci s ostatnými štátnymi orgánmi im preto treba venovať pozornosť. Ozbrojené sily ako súčasť kolektívneho úsilia musia byť pri riešení uvedených ohrození pripravené, v súlade s príslušnými právnymi predpismi, poskytnúť podporu civilným orgánom štátu alebo iným krajinám.

3. Súhrn ohrození Slovenskej republiky

Súhrn ohrození, ktorým Slovenská republika čelí, je v nasledujúcej časti textu zoradený podľa poradia pravdepodobnosti ich vzniku. Tabuľka obsahuje predpokladaný vplyv príslušného ohrozenia na životné záujmy Slovenskej republiky v prípade jeho vzniku; tento vplyv je uvedený od najvyššieho po najnižší:

Príslušné ohrozenie	Pravdepodobnosť vzniku	Vplyv na životné záujmy Slovenskej republiky
rozsiahly ozbrojený konflikt	nízka	vysoký
regionálny ozbrojený konflikt	stredná	stredný/vysoký
všeobecné nevojenské ohrozenia	vysoká	stredný/nízky
Prírodné a ekologické katastrofy	nepredvídateľná	nízky/stredný

4. Zhodnotenie rizík

4. 1. Všeobecne o rizikách

Výsledkom procesu obranného plánovania bude návrh optimálneho zloženia ozbrojených síl štátu, ktorý umožní čeliť všetkým možným ohrozeniam jeho bezpečnosti. Tak ako väčšina štátov, ani Slovenská republika nedisponuje takými zdrojmi, aby mohla udržiavať dostačujúcu obrannú štruktúru na splnenie všetkých poslanií. Z tohto dôvodu starostlivá analýza zabezpečí posúdenie známych ohrození, pravdepodobnosti ich výskytu, predpokladaného času výstrahy

a času prípravy, závažnosti dôsledkov na životné záujmy štátu a požadovaného zloženia vojenských síl potrebných na riešenie každého ohrozenia tak, aby sa určila požadovaná veľkosť a zloženie ozbrojených síl na zabezpečenie obrany štátu. Všetky možné ohrozenia si vyžadujú spravidla vyššie zdroje, ako sú dostupné zdroje, ktoré môžu obmedziť veľkosť a zloženie ozbrojených síl. Z tohto dôvodu musia obranní plánovači predložiť odporúčania poradia priorit ohrození, ktorým možno na základe dostupných zdrojov čeliť s požadovaným zložením síl, a ktoré ohrozenia už presahujú možnosti zdrojov. Tie ohrozenia, na ktorých riešenie nezostane v plánoch požadovaná sila, predstavujú riziko, ktoré je štát nútený akceptovať pri udržiavaní dostupného a realistického obranného systému.

4. 2. Zhodnotenie rizík pre obranu Slovenskej republiky v rámci súčasných ohrození

Vzhľadom na obmedzené zdroje na obranné výdavky, ktoré Slovenská republika má k dispozícii pre najbližšie obdobie, realisticky dostupné zloženie síl si bude vyžadovať akceptovanie určitej úrovne rizika. Vo Vojenskej stratégii sú konkrétne uvedené a akceptované nasledujúce riziká:

4. 2. 1. Riziká vojenských ohrození

4. 2. 1. 1. Rozsiahly ozbrojený konflikt

Žiadna úroveň obranných výdavkov neumožní zabezpečiť pre Slovenskú republiku silu schopnú samostatne čeliť priamemu ohrozeniu takým typom konfliktu, ktorý sa predpokladal v čase studenej vojny. Vzhľadom na nízke predpoklady tohto ohrozenia a pravdepodobnosť, že by sa pri jeho riešení rýchlo vytvorili spojenectvá s ostatnými demokratickými krajinami, Slovenská republika akceptuje vysokú mieru možného rizika tým, že vytvára obrannú štruktúru, ktorá nie je prednostne zameraná na rozsiahly vojenský konflikt, ale je budovaná v rámci dostupných zdrojov prostredníctvom svojho vojenského príspevku k organizáciám kolektívnej obrany.

4. 2. 1. 2. Regionálny ozbrojený konflikt

Vzhľadom na vyššiu pravdepodobnosť vzniku tohto ohrozenia v súčasnom bezpečnostnom prostredí môže Slovenská republika akceptovať iba strednú mieru rizika obsiahnutú v týchto ohrozeniach, a preto musí navrhovať také zloženie síl, ktoré umožní samostatne čeliť uvedeným typom ohrození. Úroveň rizika možno znížiť vytváraním účelových spojenectiev s inými medzinárodnými bezpečnostnými organizáciami alebo koalíciami určenými na riešenie ohrození. Pomoc z takýchto vonkajších zdrojov už nemusí byť taká pravdepodobná, ako v prípade reakcie na ohrozenia pri rozsiahlom ozbrojenom konflikte. Riziká spôsobené obmedzeným zložením síl pri riešení tak rozsiahleho ozbrojeného konfliktu, ako aj regionálneho ozbrojeného konfliktu, môžu byť znížené aj zostavením mobilizačného plánu, ktorý je prispôbený postupnému formovaniu dlhodobo rozvíjaných síl. Tento plán musí byť založený na podrobnom a realistickom zhodnotení pravdepodobného času výstrahy a času prípravy pre každé konkrétne ohrozenie.

4. 2. 2. Riziká nevojenských ohrození

Ozbrojené sily majú pri riešení nevojenských ohrození bezpečnosti Slovenskej republiky iba podporné poslanie. Berúc do úvahy toto podporné poslanie ozbrojených síl, zloženie síl sa musí zamerať najmä na riešenie vojenských ohrození. Reakcia na nevojenské ohrozenia si spravidla vyžaduje špecializovanú výzbroj a zručnosti, ktoré nie sú zvyčajne požadované od síl s bojovým poslaním. Z tohto dôvodu treba akceptovať riziko, že ozbrojené sily nebudú reagovať na

všetky nevojenské ohrozenia tak pohotovo a tak primerane účelovo zoskupené, ako by si to situácia mohla vyžadovať.

III. STRATÉGIA

1. 1. Vojenská stratégia sa zameriava na zaručenie bezpečnosti Slovenskej republiky pred vonkajším ohrozením prostredníctvom podpory mieru a stability v rámci regiónu a prostredníctvom odradenia protivníkov priamo ohrozujúcich zvrchovanosť územia Slovenskej republiky, jeho ďalšie životné záujmy a záujmy jeho spojencov. Na dosiahnutie tohto strategického cieľa sa v strategických dokumentoch uvádza priorita - modernizácia ozbrojených síl s cieľom prispievať ku všetkým poslaniam aliancie. Na podporu uvedeného cieľa bude základom vojenskej stratégie trojdimenzionálny strategický prístup:

byť pripravený brániť životné záujmy štátu operujúc ako samostatná sila, zároveň sa pripravovať na prijatie do NATO a pre dosiahnutie uvedených zámerov zároveň pripraviť podrobný dlhodobý plán (s využitím systému obranného plánovania) s cieľom vybudovať moderné ozbrojené sily budúcnosti.

1. 2. Pri presadzovaní uvedenej trojdimenzionálnej stratégie sa musia všetky rozhodnutia priďržať rozhodujúcich zásad primeranosti a dostupnosti. Všetky vypracované programy musia byť dosiahnuteľné v rámci dostupných zdrojov štátu vyčlenených príslušnými ústavnými orgánmi Slovenskej republiky pre ozbrojené sily. Na dosiahnutie dostupnosti sa musia prijať rezolútne rozhodnutia a akceptovať odôvodnené riziká v zmysle relatívnych priorit. V období relatívnej stability a mieru možno považovať za riziko z prezieravosti redukciu súčasných síl a infraštruktúry, ktorá vytvorí úspory použiteľné na prioritné programy.

1. 3. V najbližšom období za prioritné programy možno považovať skutočnosti priamo súvisiace s kompatibilitou a interoperabilitou s NATO – problémy personálneho charakteru, ako je dosiahnutie vyššej miery profesionalizácie síl so zvýšenou mierou spoliehania sa na nižších dôstojníkov a poddôstojníkov, zavedenie nových systémov riadenia výcviku na zaistenie intenzívneho výcviku jednotiek so zameraním na bojovú činnosť a poskytovanie vyšších finančných prostriedkov, na riešenie otázky kvality života v záujme pritiažnutia a udržania najlepších vojakov pre ozbrojené sily s vyššou mierou profesionalizácie. Tieto sily budú menej závislé od vojakov povinnej služby a pomocou náborových iniciatív a iniciatív na udržanie personálu sa postupne posunú smerom k vyššej závislosti od profesionálneho personálu.

1. 4. Zároveň s uvedenými aktivitami musia ozbrojené sily vyčleňovať finančné prostriedky a splniť tie programy, ktoré majú vzťah k prijatiu do NATO. Tieto prioritné iniciatívy okrem iného zahŕňajú modernizáciu systémov velenia a riadenia, pokračovanie rozvoja schopností hosťiteľskej podpory spriatelených síl a pripojiteľnosť strediska riadenia vzdušnej suverenity (ASOC). Ozbrojené sily budú pokračovať v účasti na operáciách NATO, na vojenských cvičeniach a mierových operáciách pod vedením iných medzinárodných organizácií v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

1. 5. Súbežne s uvedenými aktivitami sa musia ozbrojené sily zapojiť do procesu navrhovania a rozvoja síl budúcnosti. Takéto sily musia byť schopné operovať ako člen koalície v rámci celého spektra vojen, od konfliktu vysokej intenzity až po operácie nevojnového charakteru. Na dosiahnutie tohto cieľa v rámci predpokladaného rozpočtu musí byť navrhnutá nová doktrína a zloženie ozbrojených síl tak, aby nahradili súčasné zloženie síl. Tieto nové sily sa musia stať silami 21. storočia, ktoré bude charakterizovať ničivosť, flexibilita, účinnosť, mobilita, odborová pripravenosť, udržateľnosť a úplná interoperabilita so silami NATO.

1. 6. Tieto aktivity si budú vyžadovať určenie jasných priorít, podrobné a koordinované plánovanie, priame zapojenie všetkých príslušníkov ozbrojených síl a silnú verejnú aj politickú podporu.

IV. URČENIE, POSLANIA A ÚLOHY OZBROJENÝCH SÍL

1. Určenie ozbrojených síl

Ozbrojené sily sú rozhodujúcou zložkou obranného systému štátu; majú prvoradú zodpovednosť za obranu krajiny pred všetkými vojenskými ohrozeniami, zodpovednosť za prípadné prispievanie k celému rozsahu poslania aliancie a za poskytovanie podpory orgánom verejnej moci pri všetkých nevojenských ohrozeniach štátu.

2. Poslania a úlohy ozbrojených síl

2. 1. Poslania

Ozbrojené sily musia byť pripravené a schopné tak v mieri, ako aj v čase krízy splniť nasledujúce poslania:

2. 1. 1. zaručiť hodnoverné odradenie a v prípade, keď toto odradenie zlyhá, brániť suverenitu, nezávislosť a územnú celistosť Slovenskej republiky a jeho spojencov proti akémukoľvek vonkajšiemu ohrozeniu ozbrojenou agresiou. Musia byť pripravené vykonávať takéto operácie samostatne, alebo ako člen koalície;

2. 1. 2. v súlade s platným právnym poriadkom sa zúčastňovať na mnohonárodných mierotvorných operáciách, operáciách na udržanie mieru a humanitárnych operáciách pod medzinárodnou záštitou;

2. 1. 3. v súlade s príslušnými právnymi predpismi poskytovať podporu orgánom verejnej moci alebo ju poskytovať ako člen medzinárodnej organizácie pri riešení nevojenských ohrození a pri účasti na riešení krízových situácií.

2. 2. Úlohy

Na základe predbežných analýz musia byť ozbrojené sily pripravené pri podpore troch uvedených poslania úspešne splniť nasledujúce úlohy:

2. 2. 1. udržiavať sily vysokej pripravenosti (skladajúce sa minimálne z prvku v celkovej veľkosti práporu) s primeranými leteckými prvkami a ďalšími podpornými jednotkami. Tieto sily musia byť udržiavané vo vysokom stupni pripravenosti, musia byť schopné plného nasadenia, interoperabilné so spojencami a udržateľné, pripravené vykonávať poslania na obranu štátu, prevenciu konfliktu, na udržanie mieru, ako aj na prispievanie k celému spektru operácií NATO; musia byť schopné prispievať ku kolektívnej obrane NATO alebo k iným operáciám pod záštitou vhodnej bezpečnostnej organizácie;

2. 2. 2. udržiavať sily nižšej pripravenosti (skladajúce sa minimálne z prvku v celkovej veľkosti brigády) s primeranými leteckými prvkami a ďalšími podpornými jednotkami. Tieto sily na nižšom stupni pripravenosti napriek tomu budú schopné vykonávať operácie na obranu štátu, prispievať aj k operáciám NATO v rámci článku V Washingtonskej zmluvy. Navyše budú zabezpečovať udržateľnosť operácií, rotáciu alebo posilnenie síl vysokej pripravenosti;

2. 2. 3. udržiavať dlhodobu rozvíňovanú silu, ktoré budú mobilizované na obranu štátu a jeho spojencov podľa požiadaviek riešenia konkrétneho ohrozenia v súlade s predpokladaným časom výstrahy a požadovaným časom prípravy;
2. 2. 4. zabezpečovať strategické funkcie velenia, riadenia, spojenia, včasnej výstrahy, vojenského spravodajstva a prieskumu;
2. 2. 5. zabezpečovať nepretržitú obranu nedotknuteľnosti vzdušného priestoru Slovenskej republiky a po prijatí do aliancie aj ochranu integrovaného vzdušného priestoru NATO. K tomu udržiavať primeraný personál a výzbroj vzdušných síl;
2. 2. 6. udržiavať schopnosti na príjem spojeneckých posíl v prípade, že si to okolnosti vyžadujú a poskytovať hosťiteľskú podporu aktivitám na základe možných požiadaviek;
2. 2. 7. pripraviť sa na poskytnutie podpory iným ministerstvám a ďalším ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky, orgánom miestnej štátnej správy a orgánom územnej samosprávy alebo miestnej samosprávy podľa požiadaviek v súlade s príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi;
2. 2. 8. udržiavať zariadenia a priestory na výcvik, na udržiavanie a podporu ozbrojených síl vrátane podpory pre nasadenú silu;
2. 2. 9. udržiavať pripravenosť a zvýšenú interoperabilitu prostredníctvom účasti na medzinárodných cvičeniach.

V. SPÔSOBILOSTI, ZLOŽENIE, VÝCVIK, UDRŽIAVANIE A PRIPRAVENOSŤ OZBROJENÝCH SÍL

1. Spôsobilosti ozbrojených síl

Strategickým cieľom smerovania ozbrojených síl je vybudovanie relatívne malých, ale vysoko kvalitných, primerane vyzbrojených a veľmi dobre vycvičených síl, schopných integrovať sa do kolektívnych obranných mechanizmov NATO. Tieto sily musia byť schopné spočiatku samostatne a neskôr v spolupráci s ozbrojenými silami NATO brániť suverenitu štátu alebo jeho spojencov pred priamymi vojenskými alebo nevojenskými ohrozeniami.

2. Velenie a riadenie ozbrojených síl

V súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, zákonmi a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi velenie ozbrojeným silám vykonávajú prezident Slovenskej republiky ako hlavný veliteľ ozbrojených síl, náčelník Generálneho štábu Armády Slovenskej republiky, veliteľ vzdušných síl, veliteľ pozemných síl a ďalší ustanovení velitelia. Civilné riadenie ozbrojených síl je zaručené Ústavou Slovenskej republiky a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré zverujú právomoc riadiť ozbrojenú silu do pôsobnosti civilných ústavných orgánov Slovenskej republiky.

3. Budúce ozbrojené sily

Súčasnú zložku ozbrojených síl sa zmení na ozbrojenú silu budúcnosti, ktorá bude schopná bojovať v celom spektre vojny ako člen koalíčných síl. Plánovanie bude klásť dôraz na také zloženie síl, ktoré je dostupné a schopné čeliť známym alebo objavujúcim sa ohrozeniam ako

člen koalických síl. Tieto vznikajúce sily budú klásť dôraz na mobilitu, flexibilitu a na využitie nových technológií vo vyzbrojovaní, spojení, informačnom manažmente, spravodajstve a v schopnosti objektových analýz tak, aby boli schopné pôsobiť v priestore bojovej činnosti budúcnosti. Budúce sily budú navrhnuté na boj v súlade s novými a vznikajúcimi doktrínami, na pôsobenie v súčinnosti hlavných druhov síl a vo viacnárrodných zoskupeniach síl tak, aby mohli čeliť akémukoľvek nepriateľovi. Z dôvodu maximalizácie bojových spôsobilostí a minimalizácie nákladov budú preskúmané nové koncepcie, ako aj možnosti vytvárania spoločných spôsobilostí s ozbrojenými silami krajín NATO. Budú vypracované nové iniciatívy na zredukovanie súčasného pomeru podporných jednotiek voči bojovým jednotkám, na zníženie veľkosti štruktúr veliteľstiev a na zmenu podriadenosti jednotiek, ktoré sú v súčasnosti v podriadenosti centrálnych zložiek, a to pod príslušných bojových veliteľov.

Koncepcia uvedených síl budúcnosti bude v ozbrojených silách vypracovaná a podľa finančných možností postupne realizovaná v súlade s dlhodobým modernizačným plánom.

4. Príprava ozbrojených síl

4.1. Výcvik

Rozhodujúcim bojovým prvkom ozbrojených síl je veľmi dobre vycvičený personál. Intenzívny, realistický, súčinnosťný a mnohonárodný výcvik zameraný na bojovú činnosť predstavuje základ rozvoja moderných profesionálnych síl schopných odradiť agresiu a v prípade nevyhnutnosti schopných čeliť každému nepriateľovi. Z hľadiska zdrojov bude dôraz kladený na rozvoj uceleného plánu riadenia výcviku ozbrojených síl, ktorý zabezpečí, že individuálny aj kolektívny výcvik na všetkých stupňoch velenia bude zameraný na výchovu veliteľských schopností, na plnenie bojových úloh, bude vedený realisticky a podľa doktrinárskych zásad. Výcvikové úlohy budú prevzaté z celého spektra bojových a nebojových operácií podľa poslania, ktoré majú ozbrojené sily splniť. Tam, kde to bude možné, sa budú používať v záujme účinnosti a ekonomickosti výcviku moderné výcvikové metódy, napr. simulácia. Okrem toho bude výcvik zahŕňať skúsenosti získané z cvičení a aktuálnych operácií. Na splnenie týchto strategických zámerov sa vyčlenia zdroje, zavedie sa systém vypracovania výcvikových plánov zameraných podľa poslania, pričom sa zminimalizuje činnosť narúšajúca výcvik jednotiek. Vojaci budú zaradovaní do kmeňových jednotiek až po úplnom výcviku tak, aby boli pripravení na stmelenie. Budú zhodnotené možnosti úpravy súčasného základného výcviku a prioritou sa stane okamžité vypracovanie účinnejšieho systému. Realistický výcvik bude normou vo všetkých jednotkách ozbrojených síl, ale prioritou z hľadiska výcvikovej základne a zdrojov sa poskytne jednotkám v súlade s ich úrovňou pripravenosti.

4.2. Vzdelanie a rozvoj profesionalizmu

V rámci celých ozbrojených síl sa zavedie nový systém celoživotného vzdelávania a plánovanie postupu vo funkciách so zvyšujúcou sa mierou zodpovednosti a právomocí. Takýto systém umožní kvalitné fungovanie profesionálnej služby v každej oblasti profesionálnych kariér v súlade s predpismi pre služobné kariéry. Uvedený systém profesionálneho rozvoja by mal zahŕňať:

4.2.1. základné vojenské vzdelanie, ktoré musí naďalej pripravovať uchádzačov o vstup do profesionálnej služby tak, aby boli celkovo pripravení na nižšie veliteľské funkcie. Rozsah náboru študentov do vzdelávacích inštitúcií bude plánovaný tak, aby svojim zložením zodpovedal požiadavkám zvýšenia podielu nižších dôstojníkov a poddôstojníkov približujúcemu sa ozbrojeným silám západných štátov;

4. 2. 2. profesionálne kurzy a programy ďalšieho vzdelávania budú organizované tak, aby zabezpečili systematický profesionálny rozvoj všetkých dôstojníkov a poddôstojníkov počas celej vojenskej kariéry;

4. 2. 3. rozvoj veliteľov-vodcov v západnom štýle predstavuje novú koncepciu pre ozbrojené sily. Prioritne sa treba venovať rozvoju koncepcie vodcovstva so špecifickým zameraním najmä na nižších dôstojníkov a na formujúci sa profesionálny poddôstojnícky zbor.

5. Udržiavanie ozbrojených síl

Budúce vojenské operácie zoskupení ozbrojených síl budú klásť vysoké požiadavky na systém logistickej podpory. Jednotky vyčlenené pre sily vysokej pripravenosti musia mať systém logistickej podpory, ktorý je schopný nasadenia, je zároveň kompatibilný a interoperabilný s ozbrojenými silami ostatných krajín NATO. Za istých okolností musí byť systém logistickej podpory prispôbený špecifickému poslaniu, a preto sa vytvára tak, aby spĺňal jedinečné operačné a taktické požiadavky, príp. požiadavky špecifického prostredia. Logistický komplex na podporu konkrétnych mobilizovaných síl bude zodpovedať analýze konkrétnych ohrození a bude vychádzať z hodnotenia rizík pri maximálnom využití miestnych zdrojov, civilných zariadení a objektov v priestore operácií.

6. Pripravenosť ozbrojených síl

Základným cieľom všetkých jednotiek v ozbrojených silách je získanie a udržanie primeranej úrovne bojovej pripravenosti. Bojová pripravenosť sa posudzuje na základe vhodnej kombinácie personálnej obsadenosti, výcviku, dispozičnej a bojaschopnej výzbroje a požadovanej úrovne zásob materiálu v rámci konkrétnej jednotky. Vypracovanie štandardizovaných a objektívnych kritérií na meranie úrovne pripravenosti jednotiek zároveň s postupmi pravidelných hlásení úrovne pripravenosti všetkých jednotiek bude považované za kritickú súčasť modernizačného úsilia. Okrem toho musí byť zavedený taký systém, ktorý zabezpečí, že sa bude venovať prvoradá pozornosť personálnej obsadenosti, údržbe a modernizácii výzbroje a výcvikovým požiadavkám v súlade s požadovanou úrovňou pripravenosti podľa zaradenia. Takáto koncepcia stupňovitej pripravenosti zabezpečí, že jednotky s vyšším stupňom požadovanej pripravenosti budú udržiavané na jej najvyššej úrovni; jednotky s nižším stupňom požadovanej pripravenosti (z tohto dôvodu s dlhším časom pohotovosti a časom prípravy na nasadenie) budú udržiavané v úmerne nižšej miere personálnej obsadenosti, s menšími zdrojmi na výcvik, pričom ich výzbroj bude modernizovaná iba postupne. Takáto stupňovitá pripravenosť je najúčinnjším prostriedkom na zabezpečenie pripravenosti s obmedzenými dostupnými zdrojmi.

VI. ZDROJE OBRANNÉHO PLÁNOVANIA

Pre plánovanie zdrojov v rámci systému obranného plánovania budú vytvorené jednotné normy, kompatibilné s normami NATO. Tieto normy sa budú používať pri plánovaní, rozpočtovaní a využívaní zdrojov v rámci ozbrojených síl.

1. Ľudské zdroje

Najdôležitejším zdrojom ozbrojených síl je vysoko motivovaný, veľmi dobre vycvičený a disciplinovaný personál. Prechod na vyššiu mieru profesionalizácie a na západný štýl personálnej štruktúry je najkritickejšou súčasťou modernizačného plánu ozbrojených síl. Takéto reformy zabezpečia výrazné zvýšenie spôsobilosti ozbrojených síl úspešne splniť celý rozsah ich poslania.

Na splnenie uvedených cieľov sa budú musieť vykonať najmä tieto prioritné personálne programy:

1. 1. zredukovať súčasnú, príliš vysokú hodnotnú štruktúru a zvýšiť nábor nižších dôstojníkov a poddôstojníkov. V novej štruktúre sa musí odzrkadliť menší počet vyšších dôstojníkov a práporčikov a zároveň sa musí zvýšiť počet nižších dôstojníkov a profesionálnych vyšších aj nižších poddôstojníkov. Pri vypracovaní novej štruktúry sa treba zamerať na vodcovské schopnosti výberom do škôl a do funkcií s využitím princípu súťaživosti a v súlade s vojenskou hodnotnosťou. Inšpiratívne vedenie a kvalitný výcvik predstavujú základ vysokovýkonných vojenských jednotiek a majú rozhodujúci význam pre úspech modernizácie obrany;

1. 2. vypracovať efektívny personálny systém umožňujúci pokračovanie profesionalizácie ozbrojených síl. Systém musí podporovať mobilizáciu a nasadenie personálu vo vojenskej službe aj záložného personálu. Tento systém musí zabezpečiť aj rozvoj vojenského a civilného personálu prostredníctvom povyšovania, výberu do škôl a progresívneho postupu vo funkciách s využitím princípu súťaživosti. Súčasťou systému sa musia stať také programy sociálnej podpory, ako sú bytová politika a podpora vojenských rodín. To umožní skvalitniť úsilie pri náboře a udržaní personálu, ktorý je nevyhnutný v ozbrojených silách s vyššou mierou profesionalizácie.

2. Materiálne zdroje

Materiálne zdroje požadované na zabezpečenie, vyzbrojovanie, výcvik, rozvoj a udržiavanie ozbrojených síl musia byť prispôbolené požiadavkám vojenskej stratégie pri zasadení a použití ozbrojených síl tak v rámci obrany Slovenskej republiky, ako aj mimo územia Slovenskej republiky na podporu možných spojeneckých operácií NATO. Zabezpečovacia a logistická štruktúra ozbrojených síl bude navrhnutá tak, aby to bola štíhla, flexibilná a viacúčelová organizácia. Zásobovacie, technické, prepravné a zdravotnícke systémy musia zodpovedať nielen súčasnému, ale aj budúcemu zloženiu ozbrojených síl. Požiadavky na zdroje sa znížia s postupom reorganizácie, s postupom znižovania ozbrojených síl a modernizačných programov. Prebytočné vybavenie, zariadenia, základne, sklady, opravovne a výrobné požiadavky budú prehodnotené tak, aby sa vykonala ich konsolidácia, zníženie, likvidácia, alebo aby sa ich ozbrojené sily zbavili. Nemoderná výzbroj a materiál budú odstránené z inventára ozbrojených síl a prípadné zisky z ich odpredaja budú použité na financovanie opráv, zvýšenie kvality a na modernizačné programy. Štandardy pre programy modernizácie výzbroje budú v súlade s požiadavkami na interoperabilitu s NATO. Logistické organizačné štruktúry, štáby a zariadenia musia byť plnohodnotne odôvodniteľné a musia vychádzať z tejto vojenskej stratégie. V otázkach materiálnych požiadaviek pre potreby ozbrojených síl, počínajúc výskumom, vývojom, akvizíciou, výrobou až po proces zabezpečenia celoživotného cyklu sa musia na zvýšenie produktivity presadzovať tvorivé riešenia.

Na základe dôkladných analýz známych ohrození, predpokladaného času výstrahy, času prípravy, budúceho poslania a zloženia dlhodobu rozvíjaných síl budú mobilizačné zásoby znížené tak, aby zaistili úspory nákladov na financovanie prioritných programov udržiavania síl.

3. Finančné zdroje

Finančné zdroje pre mierovú podporu ozbrojených síl sú poskytované zo štátneho rozpočtu. Počas určených krízových situácií môžu byť použité všetky dostupné zdroje štátu. Vláda Slovenskej republiky sa verejne zaviazala financovať ozbrojené sily aspoň na úrovni stáleho percentuálneho podielu hrubého domáceho produktu podľa rozpočtového roka 2001 až do rozpočtového roka 2006.

3.1. Priority financovania v priebehu rokov 2002 až 2010 budú zamerané na tri širšie kategórie:

3.1.1. personálnu pripravenosť a vycvičenosť,

3.1.2. pripravenosť v materiálovej oblasti,

3.1.3. modernizáciu výzbroje a infraštruktúry.

Zámerom tejto stratégie financovania je zabezpečenie správnej rovnováhy medzi nákladmi na operačné výdavky a financovaním rozvojových investícií určených na modernizáciu výzbroje a infraštruktúry.

3.1.1. V najbližších rokoch bude dôraz položený na prvú kategóriu v záujme zlepšenia podmienok vojenského personálu a zvýšenia úrovne vycvičenosti ozbrojených síl. Prioritu z hľadiska financovania budú mať v tomto období programy redukcie súčasnej vysokej hodnotnej štruktúry, vytvorenie poddôstojníckeho zboru a zavedenie takých personálnych koncepcií, ktoré prilákajú a udržia v ozbrojených silách najlepší personál. V tomto prvom období budú mať prioritu aj zdroje na zlepšenie kvality a intenzity výcviku jednotlivcov a jednotiek. Táto všeobecná kategória si z hľadiska financovania zachová najvyššiu prioritu počas všetkých etáp reformy. Proces profesionalizácie bude sprevádzaný primeraným vyzbrojovaním a výcvikom.

3.1.2. Zdroje na zlepšenie pripravenosti v materiálovej oblasti tak v oblasti výzbroje, ako aj v oblasti infraštruktúry sa budú postupne zvyšovať a na konci strednej etapy reformy dosiahnu stabilnú úroveň. Táto kategória financovania zahŕňa úpravy existujúcej výzbroje a zlepšenie zariadení na výcvik a život jednotiek.

3.1.3. Zdroje na kapitálové investície do novej výzbroje budú k dispozícii počas všetkých troch období, ale spočiatku budú tieto zdroje obmedzené. Prioritné modernizačné programy, ako napríklad nákup výzbroje kompatibilnej s NATO budú financované v skoršom období, zatiaľ čo väčšina veľkých modernizačných programov sa presunie na koniec 10-ročného obdobia. Cieľom takéhoto financovania bude nahradenie výzbroje Varšavskej zmluvy a zlepšenie vojenskej infraštruktúry. Program modernizácie výzbroje bude zahŕňať úpravy súčasnej výzbroje, nákupy novej výzbroje a technológií a ďalšie iniciatívy. Úroveň kapitálových investícií by mala do roku 2010 dosiahnuť 25% až 30% z rozpočtu určeného na obranu.

VII. ZÁVER

Zámerom Vojenskej stratégie je poskytnúť plánovacie smernice pre vyšších veliteľov a ich štáby tak, aby bol zaistený jednotný a cielený smer procesu modernizácie našich ozbrojených síl. Vojenská stratégia bola zámerne spracovaná tak, aby umožnila maximálnu flexibilitu pri plánovacom procese v záujme vypracovania inovačných riešení zabezpečujúcich najlepšie, bojovo spôsobilé sily, plne kompatibilné s NATO a udržateľné zo zdrojov poskytovaných od štátu. Skutočným cieľom tohto dokumentu je uspokojenie súčasných požiadaviek kladených na ozbrojené sily pri zaručení bezpečnosti štátu, ale pritom sa nemôže vyhnúť rešpektovaniu reality v tom zmysle, že relatívny mier a stabilita nás nútia akceptovať zdôvodnené riziká v záujme vyčlenenia zdrojov určených na výstavbu výrazne profesionálnych a moderných síl budúcnosti.

Vojenská stratégia bude upravená a doplnená vtedy, keď si to vyžadujú zmeny v bezpečnostnom prostredí, v životných záujmoch Slovenskej republiky a v dostupných zdrojoch určených na obranu.

Národná rada Slovenskej republiky
II. volebné obdobie

Číslo: 1551/2001

1116a

Správa

výborov Národnej rady Slovenskej republiky o výsledku prerokovania Vojenskej stratégie Slovenskej republiky

Vojenskú stratégiu Slovenskej republiky (tlač 1116) pridelil predseda Národnej rady Slovenskej republiky svojím rozhodnutím číslo 1234 z 13. augusta 2001 týmto výborom Národnej rady Slovenskej republiky:

Zahraničnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky a
Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre obranu a bezpečnosť

Zároveň určil Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre obranu a bezpečnosť, aby pripravil správu o prerokovaní uvedeného materiálu vo výboroch a predložil návrh na uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky.

Zahraničný výbor Národnej rady Slovenskej republiky Vojenskú stratégiu Slovenskej republiky po prerokovaní odporučil Národnej rade Slovenskej republiky Vojenskú stratégiu Slovenskej republiky schváliť.

Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre obranu a bezpečnosť dňa 3. septembra 2001 prerokoval Vojenskú stratégiu Slovenskej republiky a prijal uznesenie, v ktorom rozhodol vrátiť Vojenskú stratégiu Slovenskej republiky predkladateľovi na dopracovanie v zmysle pripomienok poslancov, ktoré odzneli na spoločnom rokovaní výborov Národnej rady Slovenskej republiky dňa 3. septembra 2001.

Dňa 9. októbra 2001 Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre obranu a bezpečnosť opätovne prerokoval Vojenskú stratégiu Slovenskej republiky doplnenú o pripomienky poslancov. Na tomto zasadaní schválil dopracovanú Vojenskú stratégiu a odporučil Národnej rade Slovenskej republiky vykonať zmeny v Obrannej stratégii Slovenskej republiky dotýkajúce sa vojenského a nevojenského ohrozenia Slovenskej republiky a následne odporučil schváliť dopracovanú Vojenskú stratégiu Slovenskej republiky v znení ako je uvedená v návrhu na uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky.

Výbor zároveň poveril poslanca Petra OŠVÁTHA, aby vystúpil na schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky ako spravodajca gestorského výboru.

Súčasťou tejto správy je návrh na uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky.

Bratislava 17. októbra 2001

Vladimír PALKO v. r.
predseda Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť

Návrh

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

zoktóbra 2001

k Vojenskej stratégii Slovenskej republiky (tlač 1116)

Národná rada Slovenskej republiky

schvaľuje

1. zmenu Obrannej stratégie Slovenskej republiky schválenú uznesením Národnej rady Slovenskej republiky z 25. mája 2001 č. 1424 v tomto znení:

V kapitole II. Výzvy, riziká a ohrozenia obrany Slovenskej republiky v podkapitole Riziká a ohrozenia obrany Slovenskej republiky v časti a) Vojenské riziká a ohrozenia Slovenskej republiky v čl. 16 sa vypúšťa text:

„nelegálne šírenie biologických, chemických a jadrových zbraní vrátane komponentov na ich výrobu tranzitom cez územie Slovenskej republiky alebo ich použitie v teroristickom akte, aktivity a procesy, ktoré priamo alebo nepriamo negatívne ovplyvňujú pripravenosť a funkčnosť systému obrany Slovenskej republiky, úroveň pripravenosti a operačných schopností ozbrojených síl (psychologické pôsobenie, informačno-spravodajské aktivity, dlhodobé finančné poddimenzovanie potrieb obrany, ale aj neefektívne využívanie vyčlenených zdrojov na obranu.)“.

V kapitole II. Výzvy, riziká a ohrozenia obrany Slovenskej republiky v podkapitole Riziká a ohrozenia obrany Slovenskej republiky v časti b) Nevojenské riziká a ohrozenia Slovenskej republiky v čl. 17 sa dopĺňa text:

„nelegálne šírenie biologických, chemických a jadrových zbraní vrátane komponentov na ich výrobu tranzitom cez územie Slovenskej republiky alebo ich použitie v teroristickom akte, aktivity a procesy, ktoré priamo alebo nepriamo negatívne ovplyvňujú pripravenosť a funkčnosť systému obrany Slovenskej republiky, úroveň pripravenosti a operačných schopností ozbrojených síl (psychologické pôsobenie, informačno-spravodajské aktivity, dlhodobé finančné poddimenzovanie potrieb obrany, ale aj neefektívne využívanie vyčlenených zdrojov na obranu.)“.

2. Vojenskú stratégiu Slovenskej republiky v znení ako je uvedená v prílohe tohto uznesenia.

Príloha k uzneseniu NR SR z októbra 2001
Číslo:

VOJENSKÁ STRATÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

I.	ÚVOD	3
	1. Účel dokumentu	3
	2. Základné zásady obrannej stratégie	3
II.	BEZPEČNOSTNÉ OHROZENIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	4
	1. Vojenské ohrozenia	4
	2. Nevojenské ohrozenia	5
	3. Súhrn ohrození Slovenskej republiky	5
	4. Zhodnotenie rizík	6
III.	STRATÉGIA	7
IV.	URČENIE, POSLANIA A ÚLOHY OZBROJENÝCH SÍL	8
	1. Určenie ozbrojených síl	8
	2. Poslania a úlohy ozbrojených síl	8
V.	SPÔSOBILOSTI, ZLOŽENIE, VÝCVIK, UDRŽIAVANIE A PRIPRAVENOSŤ OZBROJENÝCH SÍL	10
	1. Spôsobilosti ozbrojených síl	10
	2. Velenie a riadenie ozbrojených síl	10
	3. Budúce ozbrojené sily	10
	4. Príprava ozbrojených síl	10
	5. Udržiavanie ozbrojených síl	11
	6. Pripravenosť ozbrojených síl	11
VI.	ZDROJE OBRANNÉHO PLÁNOVANIA	12
	1. Ľudské zdroje	12
	2. Materiálne zdroje	12
	3. Finančné zdroje	13
VII.	ZÁVER	14

I. ÚVOD

1. Účel dokumentu

Vojenská stratégia Slovenskej republiky (ďalej len „vojenská stratégia“) definuje spôsob, akým budú ozbrojené sily organizované, riadené a použité v záujme splnenia ich poslania, ustanovených v strategických dokumentoch. Vojenská stratégia tvorí základ pre spracovanie pripravovaných doktrín a všeobecne záväzných právnych predpisov v rámci ozbrojených síl; z vojenského hľadiska rozpracúva možné ohrozenia, analyzuje riziká, vymedzuje požadované vojenské spôsobilosti na realizáciu stratégie, načrtáva zásady zloženia, výcviku a činnosti ozbrojených síl, ako aj požiadaviek na ich udržiavanie. Ide o obdobie transformácie doterajších ozbrojených síl zameraných na samostatné pôsobenie na moderné, aliančne kompatibilné sily. Vojenská stratégia vychádza zo súčasného geostrategického prostredia, z dostupných zdrojov štátu a z odhodlania použiť najvýhodnejšie možné prostriedky na zabezpečenie životných záujmov Slovenskej republiky. Podstatné myšlienky z tejto stratégie budú ďalej rozvinuté v spracúvanom dlhodobom realizačnom pláne reformy a modernizácie ozbrojených síl. Jeho cieľom je podrobné rozpracovanie spôsobov a prostriedkov na určenie zloženia, výcviku, vzdelávania, rozvoja a zabezpečenia ozbrojených síl s cieľom zaisťiť úspešné splnenie všetkých poslania tak pri individuálnom pôsobení, ako aj pri pôsobení v rámci koalície obrannej štruktúry Severoatlantickej aliancie (NATO) a v iných operáciách pod záštitou vhodnej bezpečnostnej organizácie.

Najvhodnejšou metódou zaručenia bezpečnosti a suverenity Slovenskej republiky je metóda kolektívneho systému obrany. Za najlepší výber a najvhodnejšiu organizáciu na dosiahnutie uvedených zámerov sa považuje NATO.

2. Základné zásady obrannej stratégie

Platné strategické dokumenty, ktoré tvoria východisko tohto dokumentu, poskytujú zásady realizácie obranného plánovania a vojenských operácií. Ide o tieto zásady uplatniteľné pre ozbrojené sily:

2. 1. zásada uprednostnenia mierového riešenia všetkých konfliktov a sporov – z vojenského hľadiska slúži na definovanie rozsahu obranného plánovania a jeho obmedzenie na také poslania, ktoré si vyžaduje obrana suverenity štátu a spojencov Slovenskej republiky;

2. 2. zásada komplexnosti, príp. úplnej integrácie všetkých prvkov obranného systému štátu – určuje využitie dostupných zdrojov štátu tak, aby sa minimalizovalo prekryvanie plánov a kompetencií jednotlivých súčastí obranného systému. Z tejto zásady vyplýva, že každý prvok obranného systému prispieva k celkovému obrannému úsiliu čo najúčinnnejším spôsobom;

2. 3. zásada odradenia – zvyrazňuje požiadavku už v mieri udržiavať vysoko kvalitné, profesionálne vedené, dobre vyzbrojené a vycvičené ozbrojené sily, schopné splniť všetky určené poslania. Východiskom tejto zásady je predpoklad, že možní protivníci použijú s menšou pravdepodobnosťou silu proti štátu, ktorý demonštruje schopnosť a vôľu konať rozhodne, ak budú priamo ohrozené jeho životné záujmy alebo záujmy jeho spojencov;

2. 4. zásada angažovanosti politiky Slovenskej republiky – kladie dôraz na mier a stabilitu v rámci regiónu a na členstvo v alianciách a bezpečnostných systémoch, ktorých ciele sú

totožné s požiadavkou stability. V tomto zmysle musí byť hlavným zámerom obranných plánov úplná interoperabilita s NATO s cieľom prispievať k celému spektru poslania Severoatlantickej aliancie;

2. 5. zásada primeranosti a dostupnosti (najkritickejšia zásada) – táto zásada zabezpečuje, že všetky plány modernizácie a budúce smerovanie obranného systému štátu musia brať do úvahy realistické posúdenie schopnosti štátu financovať tieto plány. V postupnom narastaní úsilia výstavby síl, ktoré sú v podmienkach súčasných ekonomických obmedzení dostupné a udržateľné, musia všetky obranné plány určovať prioritu prijateľných rizík. Akékoľvek rozšírenie obrannej štruktúry sa musí vykonať po plánovaných obdobiach a v súlade s ekonomickým rastom;

2. 6. zásada civilného riadenia ozbrojených síl – z tejto zásady vychádzajú všetky rozhodovacie procesy obranného plánovania, velenia a riadenia vojenských operácií.

Vojenská stratégia sa bude pridržať uvedených zásad.

II. BEZPEČNOSTNÉ OHROZENIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pri analýze bezpečnostného prostredia Slovenskej republiky boli posúdené tak ohrozenia, ako aj pravdepodobnosť ich výskytu. Bezpečnostné ohrozenia sú rozdelené z hľadiska pravdepodobnosti ich výskytu a očakávaného času výstrahy, ktorý je k dispozícii na prípravu a nasadenie ozbrojených síl pri reagovaní na tieto ohrozenia.

Súčasnú medzinárodnú situáciu je charakterizované skončením globálnej konfrontácie, čím sa výrazne znížila pravdepodobnosť rozsiahleho ozbrojeného konfliktu. Slovenská republika je viac ako na 90 % obklopená krajinami NATO alebo Európskej únie, čoho výsledkom je, že pravdepodobnosť akéhokoľvek vonkajšieho vojenského ohrozenia Slovenskej republiky je nízka. S ustupujúcim ohrozením globálnej konfrontácie všetky štáty čelia ohrozeniam, ktoré sú spôsobené vznikom a stupňovaním regionálnych ozbrojených konfliktov. Aj keď ich pravdepodobnosť vzniku je v súčasnosti nízka, predstavujú reálne ohrozenie Slovenskej republiky. V súlade s uvedenými skutočnosťami môžu byť bezpečnostné ohrozenia, ktorých riešenie by si mohlo vyžadovať použitie ozbrojených síl charakterizované takto:

1. Vojenské ohrozenia

Vojenské ohrozenia Slovenskej republiky predstavujú také činnosti ohrozujúce bezpečnosť Slovenskej republiky, zahŕňajúce hlavne použitie vojenských síl a prostriedkov proti štátu.

1. 1. Rozsiahly ozbrojený konflikt

Pravdepodobnosť vzniku tohto typu konfliktu, ktorý bol predpokladaný počas studenej vojny, je v súčasnosti nízka, pričom možno očakávať, že čas výstrahy a čas prípravy bude dostatočne dlhý. Určenie času výstrahy a času prípravy musí byť podložené podrobnými analýzami konkrétnych ohrození. Napriek tomu sa môže súčasné prostredie zmeniť a môžu sa rozvinúť podmienky na vznik rozsiahleho ozbrojeného konfliktu, čím bude výrazne ohrozená bezpečnosť Slovenskej republiky.

1. 2. Regionálny ozbrojený konflikt

Slovenská republika sa nachádza v blízkosti oblastí možných regionálnych napätí, čo zvyšuje pravdepodobnosť, že bude postihnutá regionálnym ozbrojeným konfliktom. Okrem priameho ohrozenia ozbrojeným konfliktom môže táto situácia zahŕňať asymetrické výzvy, ako sú informačná vojna, psychologická vojna a nekonvenčné bojové operácie. Čas výstrahy a čas prípravy môžu byť kratšie, ako v prípade rozsiahleho ozbrojeného konfliktu, a preto sú potrebné podrobné analýzy.

2. Nevojenské ohrozenia

Nevojenské ohrozenia Slovenskej republiky predstavujú také činnosti ohrozujúce bezpečnosť Slovenskej republiky, do ktorých sú zasadené prevažne nevojenské prostriedky proti štátu.

2. 1. Nevojenské ohrozenia všeobecného charakteru zahŕňajú krízové situácie iného typu, ako je ozbrojený konflikt; sú to najmä:

- teroristické aktivity,
- nezákonný obchod so zbraňami vrátane jadrových, biologických a chemických zbraní,
- medzinárodne organizovaná kriminalita,
- nekontrolovaná migrácia alebo masový prívál utečencov,
- náboženský alebo etnický extrémizmus a rozbroje,
- sociálne nepokoje

a množstvo ďalších činností, ktoré v prípade, že nie sú riešené, môžu prerásť do ozbrojeného konfliktu. Osobitnú pozornosť si zasluhuje ohrozenie rozširovania zbraní hromadného ničenia, ktoré predstavuje vážne riziko tak pre celú spoločnosť, ako aj pre nasadené vojenské sily.

Mimoriadne dôležité pre bezpečnosť štátu je nevojenské ohrozenie terorizmom. Z dôvodu zvyšovania množstva a rozsahu teroristických operácií musia byť ozbrojené sily pri reakcii na takéto operácie pripravené poskytnúť osobitnú podporu vojenského charakteru príslušným orgánom štátnej moci a samosprávy, prípadne prevziať plnú zodpovednosť v boji proti terorizmu. Rýchly čas reakcie v takýchto podporných operáciách si vyžaduje, aby si ozbrojené sily vybudovali a udržiavali protiteroristické spôsobilosti. Konkrétne ide o zlepšenie protiteroristického výcviku a vybavenia špeciálnych síl a spravodajských orgánov.

2. 2. Medzi nevojenské ohrozenia patria aj prírodné a ekologické katastrofy. Táto kategória je najpravdepodobnejšia a najmenej predvídateľná z ohrození, ktorým Slovenská republika čelí. Takéto udalosti môžu výrazne ovplyvniť kvalitu životného prostredia, bezpečnosť a zdravie obyvateľstva, ako aj stabilitu a rozvoj ekonomiky. Ozbrojené sily majú určité organické spôsobilosti, ktoré sú k dispozícii na pomoc orgánom verejnej moci pri riešení uvedených ohrození.

Nevojenské ohrozenia sú významným faktorom celkového bezpečnostného prostredia Slovenskej republiky. V úzkej spolupráci s ostatnými štátnymi orgánmi im preto treba venovať pozornosť. Ozbrojené sily ako súčasť kolektívneho úsilia musia byť pri riešení uvedených ohrození pripravené, v súlade s príslušnými právnymi predpismi, poskytnúť podporu civilným orgánom štátu alebo iným krajinám.

3. Súhrn ohrození Slovenskej republiky

Súhrn ohrození, ktorým Slovenská republika čelí, je v nasledujúcej časti textu zoradený podľa poradia pravdepodobnosti ich vzniku. Tabuľka obsahuje predpokladaný vplyv príslušného ohrozenia na životné záujmy Slovenskej republiky v prípade jeho vzniku; tento vplyv je uvedený od najvyššieho po najnižší:

Príslušné ohrozenie	Pravdepodobnosť vzniku	Vplyv na životné záujmy Slovenskej republiky
rozsiahly ozbrojený konflikt	nízka	vysoký
regionálny ozbrojený konflikt	stredná	stredný/vysoký
všeobecné nevojenské ohrozenia	vysoká	stredný/nízky
Prírodné a ekologické katastrofy	nepredvídateľná	nízky/stredný

4. Zhodnotenie rizík

4. 1. Všeobecne o rizikách

Výsledkom procesu obranného plánovania bude návrh optimálneho zloženia ozbrojených síl štátu, ktorý umožní čeliť všetkým možným ohrozeniam jeho bezpečnosti. Tak ako väčšina štátov, ani Slovenská republika nedisponuje takými zdrojmi, aby mohla udržiavať dostatočujúcu obrannú štruktúru na splnenie všetkých poslani. Z tohto dôvodu starostlivá analýza zabezpečí posúdenie známych ohrození, pravdepodobnosti ich výskytu, predpokladaného času výstrahy a času prípravy, závažnosti dôsledkov na životné záujmy štátu a požadovaného zloženia vojenských síl potrebných na riešenie každého ohrozenia tak, aby sa určila požadovaná veľkosť a zloženie ozbrojených síl na zabezpečenie obrany štátu. Všetky možné ohrozenia si vyžadujú spravidla vyššie zdroje, ako sú dostupné zdroje, ktoré môžu obmedziť veľkosť a zloženie ozbrojených síl. Z tohto dôvodu musia obranní plánovači predložiť odporúčania poradia priorit ohrození, ktorým možno na základe dostupných zdrojov čeliť s požadovaným zložením síl, a ktoré ohrozenia už presahujú možnosti zdrojov. Tie ohrozenia, na ktorých riešenie nezostane v plánoch požadovaná sila, predstavujú riziko, ktoré je štát nútený akceptovať pri udržiavaní dostupného a realistického obranného systému.

4. 2. Zhodnotenie rizík pre obranu Slovenskej republiky v rámci súčasných ohrození

Vzhľadom na obmedzené zdroje na obranné výdavky, ktoré Slovenská republika má k dispozícii pre najbližšie obdobie, realisticky dostupné zloženie síl si bude vyžadovať akceptovanie určitej úrovne rizika. Vo Vojenskej stratégii sú konkrétne uvedené a akceptované nasledujúce riziká:

4. 2. 1. Riziká vojenských ohrození

4. 2. 1. 1. Rozsiahly ozbrojený konflikt

Žiadna úroveň obranných výdavkov neumožní zabezpečiť pre Slovenskú republiku silu schopnú samostatne čeliť priamemu ohrozeniu takým typom konfliktu, ktorý sa predpokladal v čase studenej vojny. Vzhľadom na nízke predpoklady tohto ohrozenia a pravdepodobnosť, že by sa pri jeho riešení rýchlo vytvorili spojenectvá s ostatnými demokratickými krajinami, Slovenská republika akceptuje vysokú mieru možného rizika tým, že vytvára obrannú štruktúru, ktorá nie je prednostne zameraná na rozsiahly vojenský konflikt, ale je budovaná v rámci dostupných zdrojov prostredníctvom svojho vojenského príspevku k organizáciám kolektívnej obrany.

4. 2. 1. 2. Regionálny ozbrojený konflikt

Vzhľadom na vyššiu pravdepodobnosť vzniku tohto ohrozenia v súčasnom bezpečnostnom prostredí môže Slovenská republika akceptovať iba strednú mieru rizika obsiahnutú v týchto ohrozeniach, a preto musí navrhovať také zloženie síl, ktoré umožní samostatne čeliť uvedeným typom ohrození. Úroveň rizika možno znížiť vytváraním účelových spojenectiev s inými medzinárodnými bezpečnostnými organizáciami alebo koalíciami určenými na riešenie ohrození. Pomoc z takýchto vonkajších zdrojov už nemusí byť taká pravdepodobná, ako v prípade reakcie na ohrozenia pri rozsiahlom ozbrojenom konflikte. Riziká spôsobené obmedzeným zložením síl pri riešení tak rozsiahleho ozbrojeného konfliktu, ako aj regionálneho ozbrojeného konfliktu, môžu byť znížené aj zostavením mobilizačného plánu, ktorý je prispôbený postupnému formovaniu dlhodobu rozvíjaných síl. Tento plán musí byť založený na podrobnom a realistickom zhodnotení pravdepodobného času výstrahy a času prípravy pre každé konkrétne ohrozenie.

4. 2. 2. Riziká nevojenských ohrození

Ozbrojené sily majú pri riešení nevojenských ohrození bezpečnosti Slovenskej republiky iba podporné poslanie. Berúc do úvahy toto podporné poslanie ozbrojených síl, zloženie síl sa musí zamerať najmä na riešenie vojenských ohrození. Reakcia na nevojenské ohrozenia si spravidla vyžaduje špecializovanú výzbroj a zručnosti, ktoré nie sú zvyčajne požadované od síl s bojovým poslaním. Z tohto dôvodu treba akceptovať riziko, že ozbrojené sily nebudú reagovať na všetky nevojenské ohrozenia tak pohotovo a tak primerane účelovo zoskupené, ako by si to situácia mohla vyžadovať.

III. STRATÉGIA

1. 1. Vojenská stratégia sa zameriava na zaručenie bezpečnosti Slovenskej republiky pred vonkajším ohrozením prostredníctvom podpory mieru a stability v rámci regiónu a prostredníctvom odradenia protivníkov priamo ohrozujúcich zvrchovanosť územia Slovenskej republiky, jeho ďalšie životné záujmy a záujmy jeho spojencov. Na dosiahnutie tohto strategického cieľa sa v strategických dokumentoch uvádza priorita - modernizácia ozbrojených síl s cieľom prispievať ku všetkým poslaniam aliancie. Na podporu uvedeného cieľa bude základom vojenskej stratégie trojdimenzionálny strategický prístup:

byť pripravený brániť životné záujmy štátu operujúc ako samostatná sila, zároveň sa pripravovať na prijatie do NATO a pre dosiahnutie uvedených zámerov zároveň pripraviť podrobný dlhodobý plán (s využitím systému obranného plánovania) s cieľom vybudovať moderné ozbrojené sily budúcnosti.

1. 2. Pri presadzovaní uvedenej trojdimenzionálnej stratégie sa musia všetky rozhodnutia pridržať rozhodujúcich zásad primeranosti a dostupnosti. Všetky vypracované programy musia byť dosiahnuteľné v rámci dostupných zdrojov štátu vyčlenených príslušnými ústavnými orgánmi Slovenskej republiky pre ozbrojené sily. Na dosiahnutie dostupnosti sa musia prijať rezolútne rozhodnutia a akceptovať odôvodnené riziká v zmysle relatívnych priorit. V období relatívnej stability a mieru možno považovať za riziko z prezieravosti redukciu súčasných síl a infraštruktúry, ktorá vytvorí úspory použiteľné na prioritné programy.

1. 3. V najbližšom období za prioritné programy možno považovať skutočnosti priamo súvisiace s kompatibilitou a interoperabilitou s NATO – problémy personálneho charakteru, ako je dosiahnutie vyššej miery profesionalizácie síl so zvýšenou mierou spoliehania sa na nižších dôstojníkov a poddôstojníkov, zavedenie nových systémov riadenia výcviku na zaistenie intenzívneho výcviku jednotiek so zameraním na bojovú činnosť a poskytovanie vyšších finančných prostriedkov, na riešenie otázky kvality života v záujme pritiahnutia a udržania najlepších vojakov pre ozbrojené sily s vyššou mierou profesionalizácie. Tieto sily budú menej závislé od vojakov povinnej služby a pomocou náborových iniciatív a iniciatív na udržanie personálu sa postupne posunú smerom k vyššej závislosti od profesionálneho personálu.

1. 4. Zároveň s uvedenými aktivitami musia ozbrojené sily vyčleňovať finančné prostriedky a splniť tie programy, ktoré majú vzťah k prijatiu do NATO. Tieto prioritné iniciatívy okrem iného zahŕňajú modernizáciu systémov velenia a riadenia, pokračovanie rozvoja schopností hosťiteľskej podpory spriatelенých síl a pripojiteľnosť strediska riadenia vzdušnej suverenity (ASOC). Ozbrojené sily budú pokračovať v účasti na operáciách NATO, na vojenských cvičeniach a mierových operáciách pod vedením iných medzinárodných organizácií v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

1. 5. Súbežne s uvedenými aktivitami sa musia ozbrojené sily zapojiť do procesu navrhovania a rozvoja síl budúcnosti. Takéto sily musia byť schopné operovať ako člen koalície v rámci celého spektra vojen, od konfliktu vysokej intenzity až po operácie nevojnového charakteru. Na dosiahnutie tohto cieľa v rámci predpokladaného rozpočtu musí byť navrhnutá nová doktrína a zloženie ozbrojených síl tak, aby nahradili súčasné zloženie síl. Tieto nové sily sa musia stať silami 21. storočia, ktoré bude charakterizovať ničivosť, flexibilita, účinnosť, mobilita, odborná pripravenosť, udržateľnosť a úplná interoperabilita so silami NATO.

1. 6. Tieto aktivity si budú vyžadovať určenie jasných priorit, podrobné a koordinované plánovanie, priame zapojenie všetkých príslušníkov ozbrojených síl a silnú verejnú aj politickú podporu.

IV. URČENIE, POSLANIA A ÚLOHY OZBROJENÝCH SÍL

1. Určenie ozbrojených síl

Ozbrojené sily sú rozhodujúcou zložkou obranného systému štátu; majú prvoradú zodpovednosť za obranu krajiny pred všetkými vojenskými ohrozeniami, zodpovednosť za prípadné prispievanie k celému rozsahu poslania aliancie a za poskytovanie podpory orgánom verejnej moci pri všetkých nevojenských ohrozeniach štátu.

2. Poslania a úlohy ozbrojených síl

2.1. Poslania

Ozbrojené sily musia byť pripravené a schopné tak v mieri, ako aj v čase krízy splniť nasledujúce poslania:

2.1.1. zaručiť hodnovérne odradenie a v prípade, keď toto odradenie zlyhá, brániť suverenitu, nezávislosť a územnú celistvosť Slovenskej republiky a jeho spojencov proti akémukoľvek vonkajšiemu ohrozeniu ozbrojenou agresiou. Musia byť pripravené vykonávať takéto operácie samostatne, alebo ako člen koalície;

2.1.2. v súlade s platným právnym poriadkom sa zúčastňovať na mnohonárodných mierotvorných operáciách, operáciách na udržanie mieru a operáciách humanitárnej pomoci pod medzinárodnou záštitou;

2.1.3. v súlade s príslušnými právnymi predpismi poskytovať podporu orgánom verejnej moci alebo ju poskytovať ako člen medzinárodnej organizácie pri riešení nevojenských ohrození a pri účasti na riešení krízových situácií.

2.2. Úlohy

Na základe predbežných analýz musia byť ozbrojené sily pripravené pri podpore troch uvedených poslanií úspešne plniť nasledujúce úlohy:

2.2.1. udržiavať sily vysokej pripravenosti (skladajúce sa minimálne z prvku v celkovej veľkosti práporu) s primeranými prvkami vzdušných síl a ďalšími podpornými jednotkami. Tieto sily musia byť udržiavané vo vysokom stupni pripravenosti, musia byť schopné plného nasadenia, interoperabilné so spojencami a udržateľné, pripravené vykonávať poslania na obranu štátu, prevenciu konfliktu, na udržanie mieru, ako aj na prispievanie k celému spektru operácií NATO; musia byť schopné prispievať ku kolektívnej obrane NATO alebo k iným operáciám pod záštitou vhodnej bezpečnostnej organizácie;

2.2.2. udržiavať sily nižšej pripravenosti (skladajúce sa minimálne z prvku v celkovej veľkosti brigády) s primeranými prvkami vzdušných síl a ďalšími podpornými jednotkami. Tieto sily na nižšom stupni pripravenosti napriek tomu budú schopné vykonávať operácie na obranu štátu, prispievať aj k operáciám NATO v rámci článku V. Washingtonskej zmluvy. Navyše budú zabezpečovať udržateľnosť operácií, rotáciu alebo posilnenie síl vysokej pripravenosti;

2.2.3. udržiavať dlhodobu rozvíjanú sily, ktoré budú mobilizované na obranu štátu a jeho spojencov podľa požiadaviek riešenia konkrétneho ohrozenia v súlade s predpokladaným časom výstrahy a požadovaným časom prípravy;

2.2.4. zabezpečovať strategické funkcie velenia, riadenia, spojenia, včasnej výstrahy, vojenského spravodajstva a prieskumu;

2.2.5. zabezpečovať nepretržitú obranu nedotknuteľnosti vzdušného priestoru Slovenskej republiky a po prijatí do aliancie aj ochranu integrovaného vzdušného priestoru NATO. K tomu udržiavať primeraný personál a výzbroj vzdušných síl;

2. 2. 6. udržiavať schopnosti na príjem spojeneckých posíl v prípade, že si to okolnosti vyžadujú a poskytovať hosťiteľskú podporu aktivitám na základe možných požiadaviek;

2. 2. 7. pripraviť sa na poskytnutie podpory iným ministerstvám a ďalším ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky, orgánom miestnej štátnej správy a orgánom územnej samosprávy alebo miestnej samosprávy podľa požiadaviek v súlade s príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi;

2. 2. 8. pripraviť sa na rýchle poskytnutie najmä špeciálnych síl a spravodajských zdrojov na pomoc rôznym orgánom pri vykonávaní protiteroristických operácií. Takáto podpora si vyžaduje kvalitný výcvik a špecifickú výzbroj a vybavenie.

2. 2. 9. udržiavať zariadenia a priestory na výcvik, na udržiavanie a podporu ozbrojených síl vrátane podpory pre nasadené sily;

2. 2. 10. udržiavať pripravenosť a zvýšenú interoperabilitu prostredníctvom účasti na medzinárodných cvičeniach.

V. SPÔSOBILOSTI, ZLOŽENIE, VÝCVIK, UDRŽIAVANIE A PRIPRAVENOSŤ OZBROJENÝCH SÍL

1. Spôsobilosti ozbrojených síl

Strategickým cieľom smerovania ozbrojených síl je vybudovanie relatívne malých, ale vysoko kvalitných, primerane vyzbrojených a veľmi dobre vycvičených síl, schopných integrovať sa do kolektívnych obranných mechanizmov NATO. Tieto sily musia byť schopné spočiatku samostatne a neskôr v spolupráci s ozbrojenými silami NATO brániť suverenitu štátu alebo jeho spojencov pred priamymi vojenskými alebo nevojenskými ohrozeniami.

2. Velenie a riadenie ozbrojených síl

V súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, zákonmi a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi velenie ozbrojeným silám vykonávajú prezident Slovenskej republiky ako hlavný veliteľ ozbrojených síl, náčelník Generálneho štábu Armády Slovenskej republiky, veliteľ vzdušných síl, veliteľ pozemných síl a ďalší ustanovení velitelia. Civilné riadenie ozbrojených síl je zaručené Ústavou Slovenskej republiky a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré zverujú právomoc riadiť ozbrojené sily do pôsobnosti civilných ústavných orgánov Slovenskej republiky.

3. Budúce ozbrojené sily

Súčasnú zloženie ozbrojených síl sa zmení na ozbrojené sily budúcnosti, ktoré budú schopné bojovať v celom spektre vojny ako člen koalíčných síl. Plánovanie bude klásť dôraz na také zloženie síl, ktoré je dostupné a schopné čeliť známym alebo objavujúcim sa ohrozeniam ako člen koalíčných síl. Tieto vznikajúce sily budú klásť dôraz na mobilitu, flexibilitu a na využitie nových technológií vo vyzbrojovaní, spojení, informačnom manažmente, spravodajstve a v schopnosti objektových analýz tak, aby boli schopné pôsobiť v priestore bojovej činnosti budúcnosti. Budúce sily budú navrhnuté na boj v súlade s novými a vznikajúcimi doktrínami, na pôsobenie v súčinnosti hlavných druhov síl a vo viacnárodných

zskupeniach síl tak, aby mohli čeliť akémukoľvek nepriateľovi. Z dôvodu maximalizácie bojových spôsobilostí a minimalizácie nákladov budú preskúmané nové koncepcie, ako aj možnosti vytvárania spoločných spôsobilostí s ozbrojenými silami krajín NATO. Budú vypracované nové iniciatívy na zredukovanie súčasného pomeru podporných jednotiek voči bojovým jednotkám, na zníženie veľkosti štruktúr veliteľstiev a na zmenu podriadenosti jednotiek, ktoré sú v súčasnosti v podriadenosti centrálnych zložiek, a to pod príslušných bojových veliteľov.

Koncepcia uvedených síl budúcnosti bude v ozbrojených silách vypracovaná a podľa finančných možností postupne realizovaná v súlade s dlhodobým modernizačným plánom.

4. Príprava ozbrojených síl

4. 1. Výcvik

Rozhodujúcim bojovým prvkom ozbrojených síl je veľmi dobre vycvičený personál. Intenzívny, realistický, súčinnosťný a mnohonárodný výcvik zameraný na bojovú činnosť predstavuje základ rozvoja moderných profesionálnych síl schopných odradiť agresiu a v prípade nevyhnutnosti schopných čeliť každému nepriateľovi. Z hľadiska zdrojov bude dôraz kladený na rozvoj uceleného plánu riadenia výcviku ozbrojených síl podľa vypracovaného štandardu, ktorý zabezpečí, že individuálny aj kolektívny výcvik na všetkých stupňoch velenia bude zameraný na výchovu veliteľských schopností, na plnenie bojových úloh, bude vedený realisticky a podľa doktrinárskych zásad. Výcvikové úlohy budú prevzaté z celého spektra bojových a nebojových operácií podľa poslania, ktoré majú ozbrojené sily splniť. Tam, kde to bude možné, sa budú používať v záujme účinnosti a ekonomickosti výcviku moderné výcvikové metódy, napr. simulácia. Okrem toho bude výcvik zahŕňať skúsenosti získané z cvičení a aktuálnych operácií. Na splnenie týchto strategických zámerov sa vyčlenia zdroje, zavedie sa systém vypracovania výcvikových plánov zameraných podľa poslania, pričom sa zminimalizuje činnosť narúšajúca výcvik jednotiek. Vojská budú zaradovaní do kmeňových jednotiek až po úplnom výcviku tak, aby boli pripravení na stmelenie. Budú zhodnotené možnosti úpravy súčasného základného výcviku a prioritou sa stane okamžité vypracovanie účinnejšieho systému. Realistický výcvik bude normou vo všetkých jednotkách ozbrojených síl, ale prioritou z hľadiska výcvikovej základne a zdrojov sa poskytne jednotkám v súlade s ich úrovňou pripravenosti.

4. 2. Vzdelanie a rozvoj profesionalizmu

V rámci celých ozbrojených síl sa zavedie nový systém celoživotného vzdelávania a plánovanie postupu vo funkciách so zvyšujúcou sa mierou zodpovednosti a právomocí. Takýto systém umožní kvalitné fungovanie profesionálnej služby v každej oblasti profesionálnych kariér v súlade s predpismi pre služobné kariéry. Uvedený systém profesionálneho rozvoja by mal zahŕňať:

4. 2. 1. základné vojenské vzdelanie, ktoré musí naďalej pripravovať uchádzačov o vstup do profesionálnej služby tak, aby boli celkovo pripravení na nižšie veliteľské funkcie. Rozsah náboru študentov do vzdelávacích inštitúcií bude plánovaný tak, aby svojim zložením zodpovedal požiadavkám zvýšenia podielu nižších dôstojníkov a poddôstojníkov približujúcemu sa ozbrojeným silám západných štátov;

4. 2. 2. profesionálne kurzy a programy ďalšieho vzdelávania budú organizované tak, aby zabezpečili systematický profesionálny rozvoj všetkých dôstojníkov a poddôstojníkov počas celej vojenskej kariéry;

4. 2. 3. rozvoj veliteľov-vodcov v západnom štýle predstavuje novú koncepciu pre ozbrojené sily. Prioritne sa treba venovať rozvoju koncepcie vodcovstva so špecifickým zameraním najmä na nižších dôstojníkov a na formujúci sa profesionálny poddôstojnícky zbor.

5. Udržiavanie ozbrojených síl

Budúce vojenské operácie zoskupení ozbrojených síl budú klásť vysoké požiadavky na systém logistickej podpory. Jednotky vyčlenené pre sily vysokej pripravenosti musia mať systém logistickej podpory, ktorý je schopný nasadenia, je zároveň kompatibilný a interoperabilný s ozbrojenými silami ostatných krajín NATO. Za istých okolností musí byť systém logistickej podpory prispôbený špecifickému poslaniu, aby spĺňal jedinečné operačné a taktické požiadavky, príp. požiadavky špecifického prostredia. Logistický komplex na podporu konkrétnych mobilizovaných síl bude zodpovedať analýze konkrétnych ohrození a bude vychádzať z hodnotenia rizík pri maximálnom využití miestnych zdrojov, civilných zariadení a objektov v priestore operácií.

6. Pripravenosť ozbrojených síl

Základným cieľom všetkých jednotiek v ozbrojených silách je získanie a udržanie primeranej úrovne bojovej pripravenosti. Bojová pripravenosť sa posudzuje na základe vhodnej kombinácie personálnej obsadenosti, výcviku, dispozičnej a bojaschopnej výzbroje a požadovanej úrovne zásob materiálu v rámci konkrétnej jednotky. Vypracovanie štandardizovaných a objektívnych kritérií na meranie úrovne pripravenosti jednotiek zároveň s postupmi pravidelných hlásení úrovne pripravenosti všetkých jednotiek bude považované za kritickú súčasť modernizačného úsilia. Okrem toho musí byť zavedený taký systém, ktorý zabezpečí, že sa bude venovať prvoradá pozornosť personálnej obsadenosti, údržbe a modernizácii výzbroje a výcvikovým požiadavkám v súlade s požadovanou úrovňou pripravenosti podľa zaradenia. Takáto koncepcia stupňovitej pripravenosti zabezpečí, že jednotky s vyšším stupňom požadovanej pripravenosti budú udržiavané na jej najvyššej úrovni; jednotky s nižším stupňom požadovanej pripravenosti (z tohto dôvodu s dlhším časom pohotovosti a časom prípravy na nasadenie) budú udržiavané v úmerne nižšej miere personálnej obsadenosti, s menšími zdrojmi na výcvik, pričom ich výzbroj bude modernizovaná iba postupne. Takáto stupňovitá pripravenosť je najúčinnjším prostriedkom na zabezpečenie pripravenosti s obmedzenými dostupnými zdrojmi.

VI. ZDROJE OBRANNÉHO PLÁNOVANIA

Pre plánovanie zdrojov v rámci systému obranného plánovania budú vytvorené jednotné štandardy, kompatibilné s normami NATO. Tieto štandardy sa budú používať pre všetky kategórie zdrojov pri plánovaní, rozpočtovaní a využívaní zdrojov v rámci ozbrojených síl.

1. Ľudské zdroje

Najdôležitejším zdrojom ozbrojených síl je vysoko motivovaný, veľmi dobre vycvičený a disciplinovaný personál. Prechod na vyššiu mieru profesionalizácie a na západný

štýl personálnej štruktúry je najkritickejšou súčasťou modernizačného plánu ozbrojených síl. Takéto reformy zabezpečia výrazné zvýšenie spôsobilosti ozbrojených síl úspešne splniť celý rozsah ich poslanií.

Na splnenie uvedených cieľov sa budú musieť vykonať najmä tieto prioritné personálne programy:

1. 1. zredukovať súčasnú, príliš vysokú hodnostnú štruktúru a zvýšiť nábor nižších dôstojníkov a poddôstojníkov. V novej štruktúre sa musí odzrkadliť menší počet vyšších dôstojníkov a práporčíkov a zároveň sa musí zvýšiť počet nižších dôstojníkov a profesionálnych vyšších aj nižších poddôstojníkov. Pri vypracovaní novej štruktúry sa treba zamerať na vodcovské schopnosti výberom do škôl a do funkcií s využitím princípu súťaživosti a v súlade s vojenskou hodnosťou. Inšpiratívne vedenie a kvalitný výcvik predstavujú základ vysokovýkonných vojenských jednotiek a majú rozhodujúci význam pre úspech modernizácie obrany;

1. 2. vypracovať efektívny personálny systém umožňujúci pokračovanie profesionalizácie ozbrojených síl. Systém musí podporovať mobilizáciu a nasadenie personálu vo vojenskej službe aj záložného personálu. Tento systém musí zabezpečiť aj rozvoj vojenského a civilného personálu prostredníctvom povyšovania, výberu do škôl a progresívneho postupu vo funkciách s využitím princípu súťaživosti. Súčasťou systému sa musia stať programy sociálnej podpory. To umožní skvalitniť úsilie pri náboře a udržaní personálu, ktorý je nevyhnutný v ozbrojených silách s vyššou mierou profesionalizácie.

2. Materiálne zdroje

Materiálne zdroje požadované na zabezpečenie, vyzbrojovanie, výcvik, rozvoj a udržiavanie ozbrojených síl musia byť prispôsobené požiadavkám vojenskej stratégie pri zasadení a použití ozbrojených síl tak v rámci obrany Slovenskej republiky, ako aj mimo územia Slovenskej republiky na podporu možných spojeneckých operácií NATO. Zabezpečovacia a logistická štruktúra ozbrojených síl bude navrhnutá tak, aby to bola štíhla, flexibilná a viacúčelová organizácia. Zásobovacie, technické, prepravné a zdravotnícke systémy musia zodpovedať nielen súčasnému, ale aj budúcemu zloženiu ozbrojených síl. Požiadavky na zdroje sa znížia s postupom reorganizácie, s postupom znižovania ozbrojených síl a modernizačných programov. Prebytočné vybavenie, zariadenia, základne, sklady, opravovne a výrobné požiadavky budú prehodnotené tak, aby sa vykonala ich konsolidácia, zníženie, likvidácia, alebo aby sa ich ozbrojené sily zbavili. Nemoderná výzbroj a materiál budú odstránené z inventára ozbrojených síl a prípadné zisky z ich odpredaja budú použité na financovanie opráv, zvýšenie kvality a na modernizačné programy. Štandardy pre programy modernizácie výzbroje budú v súlade s požiadavkami na interoperabilitu s NATO. Logistické organizačné štruktúry, štáby a zariadenia musia byť plnohodnotne odôvodniteľné a musia vychádzať z tejto vojenskej stratégie. V otázkach materiálnych požiadaviek pre potreby ozbrojených síl, počínajúc výskumom, vývojom, akvizíciou, výrobou až po proces zabezpečenia celoživotného cyklu sa musia na zvýšenie produktivity presadzovať tvorivé riešenia.

Na základe dôkladných analýz známych ohrození, predpokladaného času výstrahy, času prípravy, budúceho poslania a zloženia dlhodobu rozvíjaných síl budú mobilizačné zásoby znížené tak, aby zaistili úspory nákladov na financovanie prioritných programov udržiavania síl.

3. Finančné zdroje

Finančné zdroje pre mierovú podporu ozbrojených síl sú poskytované zo štátneho rozpočtu. Počas určených krízových situácií môžu byť použité všetky dostupné zdroje štátu. Vláda Slovenskej republiky sa verejne zaviazala financovať ozbrojené sily aspoň na úrovni stálego percentuálneho podielu hrubého domáceho produktu podľa rozpočtového roka 2001 až do rozpočtového roka 2006.

3.1. Priority financovania v priebehu rokov 2002 až 2010 budú zamerané na tri širšie kategórie:

3. 1.1. personálnu pripravenosť a vycvičenosť,

3.1.2. pripravenosť v materiálovej oblasti,

3.1.3. modernizáciu výzbroje a infraštruktúry.

Zámerom tejto stratégie financovania je zabezpečenie správnej rovnováhy medzi nákladmi na operačné výdavky a financovaním rozvojových investícií určených na modernizáciu výzbroje a infraštruktúry.

3. 1. 1. V najbližších rokoch bude dôraz položený na prvú kategóriu v záujme zlepšenia podmienok vojenského personálu a zvýšenia úrovne vycvičenosti ozbrojených síl. Prioritu z hľadiska financovania budú mať v tomto období programy redukcie súčasnej vysokej hodnotnej štruktúry, vytvorenie poddôstojníckeho zboru a zavedenie takých personálnych koncepcií, ktoré prilákajú a udržia v ozbrojených silách najlepší personál. V tomto prvom období budú mať prioritu aj zdroje na zlepšenie kvality a intenzity výcviku jednotlivcov a jednotiek. Táto všeobecná kategória si z hľadiska financovania zachová najvyššiu prioritu počas všetkých etáp reformy. Proces profesionalizácie bude sprevádzaný primeraným vyzbrojovaním a výcvikom.

3. 1. 2. Zdroje na zlepšenie pripravenosti v materiálovej oblasti tak v oblasti výzbroje, ako aj v oblasti infraštruktúry sa budú postupne zvyšovať a na konci strednej etapy reformy dosiahnu stabilnú úroveň. Táto kategória financovania zahŕňa úpravy existujúcej výzbroje a zlepšenie zariadení na výcvik a život jednotiek.

3. 1. 3. Zdroje na kapitálové investície do novej výzbroje budú k dispozícii počas všetkých troch období, ale spočiatku budú tieto zdroje obmedzené. Prioritné modernizačné programy, ako napríklad nákup výzbroje kompatibilnej s NATO budú financované v skoršom období, zatiaľ čo väčšina veľkých modernizačných programov sa presunie na koniec 10-ročného obdobia. Cieľom takéhoto financovania bude nahradenie výzbroje Varšavskej zmluvy a zlepšenie vojenskej infraštruktúry. Program modernizácie výzbroje bude zahŕňať úpravy súčasnej výzbroje, nákupy novej výzbroje a technológií a ďalšie iniciatívy. Úroveň kapitálových investícií by mala do roku 2010 dosiahnuť 25% až 30% z rozpočtu určeného na obranu.

VII. ZÁVER

Zámerom Vojenskej stratégie Slovenskej republiky je definovať strategické vojenské smerovanie ozbrojených síl a poskytnúť plánovacie usmernenie pre vyšších veliteľov a ich štáby tak, aby bol zaistený jednotný a cielený smer procesu modernizácie našich ozbrojených síl. Vojenská stratégia bola zámerne spracovaná tak, aby umožnila maximálnu flexibilitu pri plánovacom procese v záujme vypracovania inovačných riešení zabezpečujúcich najlepšie, bojovo spôsobilé sily, plne kompatibilné s NATO a udržateľné zo zdrojov poskytovaných od štátu. Skutočným cieľom tohto dokumentu je uspokojenie súčasných požiadaviek kladených na ozbrojené sily pri zaručení bezpečnosti štátu, ale pritom sa nemôže vyhnúť rešpektovaniu reality v tom zmysle, že relatívny mier a stabilita nás nútia akceptovať zdôvodnené riziká v záujme vyčlenenia zdrojov určených na výstavbu výrazne profesionálnych a moderných síl budúcnosti.

Vojenská stratégia bude upravená a doplnená vtedy, keď si to vyžadujú zmeny v bezpečnostnom prostredí, v životných záujmoch Slovenskej republiky a v dostupných zdrojoch určených na obranu.